

KESKI-POHJANMAAN MAAKUNTALIITON RAHASTO

Maakunnan muodostaa ihmisten tahto

Rahasto perustuu Keski-Pohjanmaan Maakuntaliitto ry:n lahjoitukseen 1993, ja se tukee yleisesti tiedettä ja taidetta.

Maakuntaliittojen perustaminen ajoittuu Suomen itsenäisyyden alkuaikoihin, jolloin nuori kansakunta loi identiteettiään ja taloudellinen nousukausi antoi mahdollisuuksia myös kulttuuripyrkimysten edistämiseen. Keski-Pohjanmaalla maakunta-ajatuksen keskeinen edistäjä oli kansanedustaja Viljami Kalliokoski. Hänen johtamansa Keski-Pohjanmaan nuorisoseura teki aloitteen maakuntaliiton perustamisesta 1930, kun maakunta aiottiin lääninuudistuksessa jakaa eri läänien lisäksi aiempaa pienempiin ja epähistoriallisiin maakuntayksiköihin. Hakemuksen allekirjoittivat nuorisoseuran lisäksi useat maakuntajärjestöt suojeluskuntaa myöten. Kesäkuussa 1930 Kokkolan Vartioliinnassa pidettiin liiton perustava kokous, ja jo samana vuonna ilmestyi ensimmäinen osa sittemmin mittavaksi kasvaneesta Keski-Pohjanmaan maakuntajulkaisu -sarjasta. Ennen toista maailmansotaa liiton toiminta jäi muilta osin melko vaatimattomaksi.

Sotien jälkeen Maakuntaliiton toiminta alkoi uudella innolla. Liiton taloudellista perustaa vahvistettiin jäsenhankintakampanjalla, minkä lisäksi liitto sai lahjoituksia yhteisöiltä ja yksityisiltä. Liiton kantavana voimana olivat vuoteen 1963 asti järjestöjäsenet, erityisesti Keski-Pohjanmaan kunnat. Liiton toimintaa jäsentämään perustettiin yhdeksän valiokuntaa, jotka toimivat omilla aloillaan taloudesta urheilutoimintaan. Historiallis-kansatieteellisen toimikunnan aloitteesta teetettiin maakunnan emäpitäjien tarinat jo 1950-luvulla, ja myöhemmin historiaprojektia täydennettiin jokilaaksojen historiateoksilla. Keski-Pohjanmaan Maakuntaliiton toimintaan kuuluivat tuolloin myös kotiseututyön elvyttäminen ja kulttuuriperinnön taltiointi. Näkyvimpiä näistä toimista on ollut maakunnan kansanmusiikkiperinteen elvyttäminen,

Viljami Kalliokoski edisti keskeisesti maakuntaliiton perustamista Keski-Pohjanmaalla.

tutkimus ja taltiointi. Maakuntahenkeä kohotettiin myös kuntavaakunoiden ja maakunnan oman vaakunan suunnittelulla. Vuonna 1952 perustettiin Keski-Pohjanmaan maakuntakuoro, ja liitto otti SVUL:lta järjestääkseen maakuntahiihdot jo 1947. Merkittävimpiä toteutuneita maakunnallisia hankkeita oli Suomen Kulttuurirahaston Keski-Pohjanmaan rahaston perustaminen 1963.

Maakunnan kulttuuriprojektien ohella Maakuntaliitto alkoi 1960-luvulta lähtien keskittyä yhä enemmän taloudellisiin asioihin. Niistä tärkeimpiä olivat maakunnan liikenneolot, joiden parantamista liitto ajoi aktiivisesti jo 1940-luvulla. TVH-piirin perustamisen jälkeen liitto saattoi keskittyä muihin kysymyksiin, kuten elinkeino- ja koulutusasioihin. Liiton ajama Keski-Pohjanmaan lääni ei koskaan toteutunut, mutta liiton rooli on ollut merkittävä maakuntahallinnon säilymisessä. Läänien lakkauttamisen jälkeen Keski-Pohjanmaan liiton rooli maakunnan elinkeino- ja kulttuurielämän toimijana on vahvistunut entisestään.

Osuuskunta Sigillum/Markus Kivistö

Keski-Pohjanmaan rahasto on yksi Suomen Kulttuurirahaston 17 maakuntarahastosta. Se perustettiin vuonna 1959, jolloin se kuului Etelä-Pohjanmaan rahaston kanssa yhteiseen Pohjanmaan rahastoon. Vuonna 1963 Keski-Pohjanmaan rahastosta tuli oma rahastonsa. Keski-Pohjanmaan rahasto toteuttaa tarkoitustaan, maakunnan henkisen ja taloudellisen kulttuurin vaalimista ja kehittämistä, myöntämällä apurahoja ja palkintoja sekä järjestämällä muutakin kulttuuritoimintaa. Lisätietoa www.skr.fi/kp.